

Vokietijos aplinkosaugos fondo tarptautinis rėmimas

Vokietijos aplinkosaugos fondas (vok. DBU, Deutsche Bundesstiftung Umwelt) buvo įkurtas 1991 metais Vokietijos Federacinės Respublikos Bundestago nutarimu. Šiuo nutarimu fondo tikslas – remti aplinkosaugines iniciatyvas, ypatingą dėmesį skiriant smulkiąjam ir vidutiniam verslui. Prioritetinės rėmimo sritys yra aplinkosauginė technika, aplinkos tyrimai, gamtos apsauga, informacijos, susijusios su aplinkosauga, sklaida bei kultūros vertybių išsaugojimas. Kaip visuomeninis ir privačios nuosavybės teisėmis funkcionuojantis fondas, Vokietijos aplinkosaugos fondas nedalyvauja valstybinėse programose, tačiau gali jas papildyti. Šis fondas yra vienas didžiausių aplinkosaugos fondų pasaulyje. Nuo veiklos pradžios jis yra parėmęs 7500 projektų už 1,3 milijardus eurų.

Be paramos projektams Vokietijos aplinkosaugos fondas siūlo dvi stipendijų programas: Stipendijas Vokietijos doktorantams, kurių tiriamojo darbo tematika susijusi su aplinka bei stipendijų programą, skirtą aukštųjų mokyklų absolventams iš Vidurio, Rytų ir Pietryčių Europos šalių, norintiems įgyvendinti aplinkotyros projektus Vokietijoje. Iki šiol fondas yra paskyręs beveik 1500 stipendijų, iš jų virš 500 pagal stipendijų programą Vidurio, Rytų ir Pietų Europos šalims.

Vokietijos aplinkosaugos fondo tarptautinių projektų rėmimas

Nepaisant to, kad daugiausiai remiami Vokietijoje vykdomi projektai, nuo pat pradžios Vokietijos aplinkosaugos fondas turėjo tikslą veikti tarptautiniu mastu.

Pradžioje buvo remiami užsienio projektai, susiję su Vokietijos kaimyninėmis šalimis, tačiau šiuo metu galimi bendri projektai be geografinių apribojimų – su visomis Europos Sąjungos šalimis bei šalimis kandidatėmis.

Tarptautiniu mastu pirmiausia pradėtos remti rytinės Vokietijos kaimynės – Lenkija ir Čekija, o vėliau ir kitos šalys. Po Europos Sąjungos plėtros 2004 ir 2007 metais Vokietijos aplinkosaugos fondas peržiūrėjo bei atnaujino Vidurio ir Rytų Europos šalių rėmimo strategiją. Nauja strategija įgyvendinama nuo 2006 metų.

Vidurio, Rytų ir Pietryčių Europos šalių rėmimas ir toliau vykdomas atsižvelgiant į šalių narystę Europos Sąjungoje. Šiuo metu ypatingas dėmesys skiriamas Bulgarijai, Estijai, Latvijai, Lietuvai, Lenkijai, Rumunijai, Slovakijai, Slovėnijai, Čekijai ir Vengrijai, o taip pat Kaliningrado sričiai. Taip pat dėmesio centre yra ES kandidatės Balkanuose. Užmegzti ryšiai ir su Ukraina.

Suvestiniai duomenys rodo, kad daugiau nei 90 proc. Vokietijos aplinkosaugos fondo remiamų projektų vykdomi paminėtose šalyse.

Dirbdamas su Vidurio, Rytų ir Pietryčių Europos šalimis Vokietijos aplinkosaugos fondas turi specifinės patirties, įgytos po Vokietijos susijungimo 1990 metais. Veiklos koncentravimas buvusioje VDR 90-ųjų metų pradžioje prisidėjo prie fondo gebėjimo tinkamai įvertinti tam tikrus taip pat ir Vidurio, Rytų ir Pietryčių Europoje vykstančius procesus.

Vokietijos aplinkosaugos fondas jau finansavo apie 300 tarptautinių projektų už Vokietijos ribų (finansavimo suma 42,8 milijonai eurų) ir manoma, kad ateityje šis skaičius augs.

Daugiausiai remiami projektai, susiję su švietimu bei su aplinkosauginės informacijos sklaida: 60 proc. finansuojamų projektų priklauso šiai teminei grupei. Taip yra todėl, kad daugumoje Vidurio, Rytų ir Pietryčių Europos šalių didelis dėmesys skiriamas sąmoningumo ir išprusimo aplinkosaugos srityje skatinimui, nes tai yra pagrindinė sąlyga norint vystyti aplinkosaugos technologijas, aplinkos apsaugą bei įstatyminę bazę. Svarbu paminėti, kad didelę dalį paraiškų teikėjų sudaro įvairios sąjungos, draugijos bei nevyriausybinės organizacijos.

Tarptautiniai projektai turi pasižymėti inovacijomis bei turi būti pavyzdžiu savo šalyse. Inovacijos turi atitikti konkrečios šalies galimybes, be to, svarbu, kad numatomas projektas finansuojamoje užsienio šalyje būtų suvokiamas kaip inovatyvus ir pavyzdinis, taip pabrėžiant jo išskirtinumą.

Vokietijos aplinkosaugos fondo tarptautinių projektų rėmimas pasižymi sąlygų ir partnerių patikimumu bei pastarųjų glaudžiu bendradarbiavimu. Projektai iš užsienio vykdomi bendradarbiaujant partneriams iš Vokietijos ir užsienio, paraišką Vokietijos aplinkosaugos fondui teikia Vokietijos partneriai. Iš jų tikimasi ne tik formalaus vaidmens, bet ir dalyvavimo bendrų projektų planavime bei vykdyme. Partneriai iš Vokietijos, taipogi ir ministerijos, draugijos bei mokslo institucijos padeda vystyti pavyzdinius Vokietijos aplinkosaugos fondo remiamus projektus, tuo skatindami aplinkos situacijos gerinimą užsienyje. Todėl pasibaigus projektui Vokietijos aplinkosaugos fondui reikia pristatyti ne tik ataskaitą, bet ir išsamų projekto pristatymą šalies, kurioje buvo vykdomas projektas, kalba. Šis reikalavimas taikomas, siekiant užtikrinti informacijos apie projektus sklaidą tose šalyse, kuriose jie vykdomi.

Sėkmingam tarptautinių projektų įgyvendinimui didelės įtakos turi bendradarbiavimas su kitomis lėšas skiriančiomis institucijomis. Teigiamos patirties davė bendradarbiavimas tiek su dideliais fondais, tiek su Vokietijos bei Europos institucijomis, pvz. VFR Aplinkos ministerija, Aplinkosaugos tarnyba, Techninio bendradarbiavimo sąjunga arba Europos Sąjunga. Nuo 1996 metų Vokietijos aplinkosaugos fondas bendradarbiauja su Europoje ir už Europos ribų esančiais fondais bei su Vokietijos fondų sąjunga.

Norėdamas tobulinti rėmimo strategiją Vidurio, Rytų ir Pietryčių Europos šalims, Vokietijos aplinkosaugos fondas ketina reguliariai vertinti savo veiklą, remdamasis tam tikrais iš anksto nustatytais kriterijais. Siekiant dar tikslingiau pasiekti kontaktinius asmenis užsienyje, fondas

ketina didinti informacijos sklaidą anglų kalba bei sukurti savo viešųjų ryšių strategiją, skirtą tarptautiniam bendradarbiavimui.

Įvairiose šalyse Vokietijos aplinkosaugos fondas ne tik vykdys „klasikinį“ projektų rėmimą, bet ir nustatys tam tikrus regionus, kuriems bus suteikta ypatinga parama. Tam, kad galėtų remti pasirinktas sritis, Vokietijos aplinkosaugos fondas rengiasi vykdyti iš anksto nustatyto biudžeto ir geografiškai bei laiko atžvilgiu ribotas rėmimo programas Vidurio, Rytų ir Pietryčių Europos šalyse. Tokios programos galėtų sudominti ir pritraukti potencialius partnerius. Pirmenybė būtų teikiama kaimo vietovėms bei struktūriškai silpniems regionams.

Remdamas Vidurio ir Rytų Europos šalis Vokietijos aplinkosaugos fondas ypatingą svarbą teikia tokioms sritims kaip aplinkosauginis sąmoningumas, kompetencijų didinimas, kontaktinės institucijos, aplinkosauginės technologijos bei jų sklaida, taikomieji aplinkosaugos tyrimai. Siekiant apjungti inovatyvias technologijas ir aktualią informaciją, Vidurio ir Rytų Europos šalyse labai pasiteisino „pavyzdiniai projektai“.

Vokietijos aplinkosaugos fondo suformuluotomis gairėmis grindžiamas ir tarptautinis rėmimas: Suskirstytos į devynias rėmimo sritis, jos nustato prioritetinių sferų, tokių kaip aplinkosaugos technika, moksliniai tyrimai, gamtos apsauga ir aplinkosaugos sklaida, rėmimo ribas. Kalbant apie Vidurio, Rytų ir Pietryčių Europos šalių tarptautinį rėmimą ypatinga svarba tenka šioms temoms:

1 rėmimo sritis: projektai, susiję su aplinkosauginių produktų ir produkcijos integravimu, atsižvelgiant į energijos ir išteklių efektyvumą.

2 rėmimo sritis: projektai, susiję su dujų išskyrimo bei iškastinės energijos vartojimo mažinimu, ypatingą dėmesį skiriant „žinių sklaidai sprendimus priimančioms darbuotojams įmonėse, įstaigose ir sąjungose“.

3 rėmimo sritis: projektai, susiję su statybų planuotojų profesinių žinių perdavimu ir pritaikymu, ypatingą svarbą teikiant metodų ir įrankių tobulinimu bei jų panaudojimu ir išbandymui pavyzdiniuose projektuose.

4 rėmimo sritis: stipendijų programa Vidurio ir Rytų Europos šalims, kurios dėka kasmet 60- 80 jaunų aukštųjų mokyklų absolventų turi galimybę 6-12 mėn. stažuotis mokslinių tyrimų centruose, įstaigose bei įmonėse.

5 rėmimo sritis: projektai, susiję su ilgalaikių produkcijos sistemų žemės bei miškų ūkyje vystymu ir pritaikymu.

6 rėmimo sritis: projektai, susiję su Dunojaus regionu, pageidaujamas tarptautinis bendradarbiavimas.

7 rėmimo sritis: projektai, susiję su informacijos sklaida aplinkosaugos srityje, pvz. naujų (elektroninių) informacinių sistemų diegimas, jaunųjų mokslininkų švietimas ir/arba konferencijų apie aplinkosaugą tarptautiniame kontekste

organizavimas. Yra numatytas įmonių tinklo sukūrimas tam tikroms sritims (pvz. energetinė pastatų rekonstrukcija arba ilgalaikė statyba ir gyvenimas).

8 rėmimo sritis: projektai, susiję su aplinkosauginiu švietimu, bendradarbiaujant su nevyriausybinėmis Vidurio ir Rytų Europos institucijomis, siekiant pabrėžti svarbą tokių institucijų vaidmenį aplinkosaugai ir jos sklaidai.

9 rėmimo sritis: projektai, susiję su sodininkystės paminklų bei kitokių parkų ir želdinių, kurie reikšmingi tiek vokiečių, tiek europinei kultūrai, apsauga.

Vokietijos aplinkosaugos fonde dirba įvairūs specialistai, pasirengę atsakyti į visus su tarptautiniu rėmimu susijusius klausimus bei priimti paraiškas. Užklausų ir pirminės informacijos koordinavimui skirtas „tarptautinių kontaktų“ skyrius, už kurį atsakingas Dr. Ulrich Witte. Fonde dirba dar trys įgalioti specialistai, kurie savo žiniomis ir patirtimi

Vidurio, Rytų ir Pietryčių Europos srityje prisideda prie fondo veiklos. Tai **Romana Cermanova**, atsakinga už Čekiją ir Slovakiją, **Wiesława Dyki**, atsakinga už Lenkiją ir Ukrainą bei **Claudia Domei**, atsakinga už kitas Vidurio, Rytų ir Pietryčių Europos šalis.

Informaciją apie vykdomus ir užbaigtus Vokietijos bei tarptautinius projektus galima rasti projektų duomenų bazėje: <http://dbu.de/799.html>

Kommentar [g1]: Mit Email-Webformular o.ä.

Kommentar [g2]: dito

Kommentar [g3]: dito

Stipendijų programa Vidurio ir Rytų Europos šalims

Vokietijos aplinkosaugos fondas ne tik remia projektus Vidurio, Rytų ir Pietryčių Europoje, bet taip pat turi specialią šiam regionui skirtą stipendijų programą. Kadangi kvalifikuoti bei gerai motyvuoti aukštųjų mokyklų absolventai bei jaunieji mokslininkai gali tapti būsimais vadovais, Vokietijos vaidmuo yra svarbus perteikiant žinias aplinkos ir gamtos apsaugos priemonėms įvairiose šalyse kurti. Kasmet skiriama 60–80 stipendijų aukštųjų mokyklų absolventams iš Vidurio, Rytų ir Pietryčių Europos šalių. Stipendijų programa suteikia jiems galimybę stažuotės Vokietijoje metu įgyti profesinę kvalifikaciją, įgalinančią vėliau spręsti aplinkosaugines ir gamtosaugos problemas savose šalyse.

Vokietijos aplinkosaugos fondas laikosi nuostatos, kad naujosios ES šalys dar daug ko turi išmokti aplinkosaugos srityje ir kad šių šalių orientavimasis į Vokietijos aplinkosaugos standartus bei Vokietijoje išvystytas aplinkosaugines technologijas yra prasmingas. Svarbus šios mainų programos su Vidurio, Rytų ir Pietryčių Europa tikslas – pasitelkiant jaunuosius mokslininkus, užmegzti kontaktus bei naikinti barjerus.

Nuo 1997 stipendijų programa sėkmingai veikia Lenkijoje, nuo 2001 Baltijos šalyse bei Kaliningrado srityje, nuo 2003 Čekijoje. Nuo 2005 programoje dalyvauja Vengrija, Rumunija, Bulgarija, o nuo 2009 – ir Slovakija. Nuo 2009 paraiškos pradėtos priimti iš Albanijos,

Bosnijos ir Hercegovinos, Kroatijos, Makedonijos, Juodkalnijos, Serbijos ir Slovėnijos. Šiuo metu tokias stipendijas yra gavę daugiau nei 500 asmenų iš minėtų šalių.

Stipendiatai paprastai atvyksta 6–12 mėn. stažuotėms įvairiose Vokietijos institucijose; čia jie tobulina savo žinias aplinkosaugos srityje, kurias vėliau gali pritaikyti profesinėje veikloje. Priimančios institucijos būna ne tik mokslinių tyrimų centrai bei aukštosios mokyklos, bet ir pramonės įmonės, ministerijos, tarnybos bei nevyriausybinės organizacijos. Galimos praktikos vietos publikuojamos internete (www.dbu.de/618.html).

Dažniausiai į stipendijųpretenduoja gamtos mokslų specialistai ir inžinieriai, tačiau Vokietijos aplinkosaugos fondas laukia paraiškų ir iš ekonomistų, teisininkų, dėstytojų ir kitų aukštųjų mokyklų absolventų, kurie yra susiję su gamtos ir aplinkos apsauga jų gimtosiose šalyse arba Europos Sąjungoje.

Vokietijos aplinkosaugos fondo parama stipendijų programos ribose nėra vien finansinio pobūdžio. Iš užsienio šalių į Vokietiją atvykę stipendiatai yra kuruojami ir gali kreiptis į fondą visais rūpimais klausimais. Vokietijos aplinkosaugos fondo tikslas – stipendijų programą stipriau susieti su projektų rėmimu Vidurio, Rytų ir Pietryčių Europoje. Buvę ir dabartiniai stipendiatai savo šalyse turėtų bendradarbiauti, taip tapdami Vokietijos aplinkosaugos fondo kontaktiniais asmenimis bei prisidedami prie tolimesnės fondo veiklos. Todėl stipendiatai jau stažuotės metu skatinami kurti konkrečius projektus ir teikti juos Vokietijos aplinkosaugos fondui.

Esami ir buvę stipendiatai raginami savose šalyse kurti kontaktų tinklus ir veikti fondo labai kaip tarpininkai ar kontaktiniai asmenys. Siekiama sukurti ekspertų tinklą, kurio nariai aktyviai bendrautų tarpusavyje bei su fondu ne tik stažuotės metu, bet ir vėliau. Tokiu būdu skatinama žinių sklaida bei kontaktų su partneriais iš Vokietijos užmezgimas. Fondo stipendiatams dalyvaujant Vokietijoje rengiamoje tarptautinėje vasaros akademijoje ir bendruose seminaruose, o taip pat įvairioms alumnų organizacijoms kasmet suteikiant Vokietijos Aplinkosaugos apdovanojimus stipendiatų gimtosiose šalyse, užtikrinamas tarptautinis bendradarbiavimas. Nuo 2001 veikia buvusių stipendiatų draugija Lenkijoje, nuo 2008 – alumnų tinklas Vengrijoje, o nuo 2009 – alumnų tinklai Rumunijoje ir Bulgarijoje. Čekijoje ir Lietuvoje alumnų susivienijimai dar tik kuriasi. Beveik visose Vidurio, Rytų ir Pietryčių Europos šalyse kartą per metus vyksta buvusių fondo stipendiatų susitikimai.

Išsamensnės informacijos apie stipendijų programą galima rasti internete www.dbu.de/stipendien/international. Norintys pateikti paraišką stipendijai gauti pirmiausia turi kreiptis į savos šalies koordinatorių (kontaktiniai duomenys randami internete prie tai šaliai skirtos informacijos). Užklausas taip pat galima teikti ir tarptautinės stipendijų programos koordinatoriams Vokietijoje [dr. Nicole Freyer](mailto:dr.nicole.freyer@dbu.de) ir [dr. Hans-Christian Schäfer](mailto:dr.hans-christian.schaefer@dbu.de).

Kommentar [g4]: Bei beiden Referenten Emailkontakt über Webformular